

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: Szabó Endre

Cím: Ötezer ember alszik az utcán

Forrás: Az Újság

Bp
(Hely)

1924. 7. 15.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

331.61

Hely

Idő

"1924"

Személy

Helyszám

Ötezer ember alszik az utcán.

Az Andrásy-ut, a Fasor és a sétaterek padjain találunk menhelyet a hajléktalanok. — A vendéglők és kávéházak terraszain is alusznak. — A kültek nyomora a Belvárosba költözött. — Szálloda a kapumélyedésekben.

— Csavargók lettek a munkanélküliekből. —

Néhány nappal ezelőtt, ahogy éjszaka kettő felé hazamentem és befordultam a Vilmos császár-utról az Andrásy-utra, halk horkolás zaja ütötte meg a fülem. Egy fiatal ember feküdt a földalatti villamos megállója melletti padon. Rongyos ruhája, beesett arcu, vézna gyerekek. A cipőjéből gunyosan kandikált ki a lába. Azt hittem részeg és mentem tovább. Pár lépéssel odébb megint áll egy pad és ezen megint görnyedezett két ember, egymásnak vetették vállukat és gyűrött kalapjukat szemükre húzták. Szemben, a tulsó oldalon is pad van és azon is feküdt egy ember. Mögöttem, a kapumélyedésben szintén egy toprongyos alak húzta meg magát; szegény már a kemény aszfalton feküdt. Egészen össze gyűrte a testét, hogy minél kevesebbnek látszon.

Alig tettem tizenöt lépést az Andrásy-uton és máris öt embert láttam, aki az utcán alszik. Kik ezek az emberek, akik a hűvös júliusi éjszakában végigheverednek a főváros legszebb útján, ahol száz meg száz ivólámpa ontja a fényt és elegáns urak, meg pazar toilettekben szebbnél-szebb hölgyek járnak gyalog, kocsin és főleg autón. Kik ezek az emberek, akiknek pad az ágyuk és a csillagos mennybolt a takarójuk? Percekig némán néztem rájuk. Az álom kisimitotta arcukat, egyenletesen és nyugodtan lélekeztek. Fáradtan és mélyen aludtak az utca zajában, hahotázó járókelők között, akik ügyet sem vetnek rájuk. Kocsik robognak és az autók vadul túlköve huznak el mellettük. A monstruózus autóbuszok pedig megremegtetik furcsa ágyukat. Mégsem ébrednek fel. Alszanak a nagyvárosi zajban, a nagyvárosi utca közepén.

(Aki az angyalföldi tömeglakásból is kiköltözik.)

Odaléptem a padhoz és megráztam az egyik alvót. Egyszerre riadt fel mind a kettő. Ijedten és tétován bámultak rám. Az egyik, anélkül, hogy egy szót is szótam, rögtön a zsebébe nyult és gyűrött okmányokat halászott elő.

— Kérem szépen, nekem van lakásom, csak Budáról jöttem, elfáradtam, leültem és elnyomott az álom. Itt a bejelentőm — mondotta és kijelentőlapot nyomott a kezembe. Pont tizenegy napja jelentették ki egy angyalföldi mellékutcából, ahol hirhadt tömeglakások vannak. Mondom neki, hogy hiszen ez kijelentőlap. Már magyarázkodni se próbál. Lehajtja a fejét.

— Jaj kérem — sóhajtja — nagy nyomoruságban vagyok. Tessék nézni, itt az iparigazolványom. Valamikor — nem is olyan régen — üzletem volt. Pucérájós voltam. Meghalt az asszony. Azóta voltam már mindenféle. Télen havat lapátoltam, tavasszal követ hordtam. Most semmi se vagyok és senki se vagyok.

Elfakadt sirva és piszkos kezével törülgette könnyes ábrázatát. A mellette ülő fiú, akivel álomukban oly testvériesen támogatták egymást, eddig riadtan ült, most az ő szeméből is kibuggyant a könny.

— Ágyrajáró voltam — panaszkodik tovább sirva a harminchatéves ember. — Hetenként 80.000 koronát fizettem. Három hete nem kerestem semmit. Egy hétig még adtak szállást, aztán nap nem. Azóta az utcán alszom. Egyik nap itt, másik nap az Erzsébet-téren és ha az eső esik, valamelyik kapu alatt. Száraz kenyér az eleégem.

A könnyes szemű fiú is kiönti buját-baját előttem.

— Tanult szabó vagyok. Tizenhatéves. A szabóság-nál megcsappant a munka, nem maradhattam a mesterségemnél. Most téglát hordok a Röck Szilárd-utcában

egy építkezésnél. Egy héten megkeresek 285.000 koronát. Ebből bizony nem telik lakásra. Legfeljebb szombaton és vasárnap alszom ágyban — a menhelyen.

(337 alvó ember az Andrásy-ut padjain.)

Az Andrásy-uton végesvégig, minden padon alszik egy-két ember. Sőt némelyiken, amelyre legkevésbé világít rá a lámpa, négyen is ülnek. A támlára hajtják fejüket, vagy hátradülnek és nyitott szájjal szenderegnek. A kapuk alatt, a kirakatok mélyedésében is alvók vannak. De a földalatti villamos lejárójának lépcsőzetén is. Csupa rongyos ember, cafatokban lóg róluk a ruha és kitaposott, ósdi cipőjükön vagy nincs talp, vagy madzaggal erősítik a lábukhoz. Piszkosak, mert nincs hol mosakodniok. A liget széléig 337 alvó embert számoltam össze az Andrásy-uton és közülök csaknem mindegyiket felköltöttem és beszéltem velük. Legtöbbjük tanult szakmunkás, de már hetek, hónapok óta nincs munkájuk, semmi keresetük. Van közöttük természetesen notórius csavargó is, akik már az elmúlt esztendő nyarán is az utcán töltötték az éjszakákat. De akad intelligens, jobb napokat élt ember is az utca lakói között.

Az Andrásy-ut olyan most, mint egy nagy bérkaszárnya, a lakók többé-kevésbé ismerik is egymást. Némelyikük már hetek óta napról-napra itt alszik. Vannak, akik minden éjszaka szomszédok. Tudják egymás keserves multját és elalvás előtt, ébredés után elbeszélik egymásnak mit csináltak az elmúlt napon, mit álmodtak és mik a terveik arra a napra, amire felvirradtak.

(Hálószoba a kávéházi kertben.)

A Sziv-utca sarkán egy vasmunkás meséli nekem:

— Hat hete nincs munkám. Három hete az utcán lakom. Sokan vagyunk ám így, nagyon sokan. Rettenetes dolog ez, de nincs másképp. Az ember nyomorog, éhez, napról-napra csak a remény tartja bennünk a lelket. Én már háromszor gondoltam öngyilkosságra. De várok, hátha másképp lesz.

A szomszéd padon öreg ember ül. A balkeze dagadt és fel van kötve. Elmondja, hogy 78 éves, hat éve még borbélymester volt, de fel kellett adni az üzletet. Azóta kertészkedett. Két hete elcsuszott a kertben, a keze megdagadt, nem bír dolgozni. Amíg tudott, az istállóban lakott, de most új munkás jött, kellett annak a hely. Hát ide került ő is.

Már hajnalodik, amikor a milleniumi emléktől visszafelé indulok. A *Mücsarnok-kávéház terraszán*, amikor az előbb erre jártam még senki se volt. Most azonban heten alusznak összetolt széken és asztalokon. A *Kovács és az Abbazia terraszán is legalább 15—20 ember*. A szemben lévő sarkon, a Baum-étterem terraszán pedig szintén egy tucatnyi rongyos és fáradt ember alszik. Ezek a záróráig kódorogtak az utcán és csak félhárom tájt hajtották gondterhes fejüket nyugovóra a kemény asztalokra. Egyikük kényelmesen berendezkedett: a feje alá *egy kopott felöltőt gyűrt*. Ez volt az egyetlen felöltő, amit ezeknél a szerencsétleneknél láttam ezen az éjszakán.

(Éjjeli menhely a Dunaparton.)

Másnap éjjel legelőbb a *Duna-korzóra mentem*. A Buchwald-székeken hajléktalanok ülnek és *megszállták a dunaparti éttermek és kávéházak kertjeit is*. Sőt az egyik rakodóparthoz vezető lépcsőn is két ember gubbaszt mozdatatlanul. *A Hangli előtt egy jól öltözött fiu szunyókál*. Mikor felköltöm, illedelmesen feláll és bemutatkozik.

— *B-listás banktisztviselő, tartalékos hadnagy vagyok*. Szüleimtől tavaly örököltem egy kis pénzt, de mind ruhára költöttem, meg elvitte a tőzsde. A végkielégítés már eluszott. *Elseje óta már lakásom sincs*. Három napja itt alszom, nappal pedig állás után járok. *Tegnap egy csinos fiatal leány is volt itt*. Tizennyolc éves, most érettségizett. Özvegy anyja taníttatta keservesen, de az meg a tavasszal meghalt. *Eladott szegény gyerek azóta butort, ruhát, lakást — mindent*. Az éjszaka már ide került. Azt mondta, hogy állást ígértek neki mára. Ha megkapja, este visszajön. Ha nem, ma este a Dunába ugrik. Nem jött vissza.

(Akinek az egy inge is pucarájban van.)

Az *Erzsébet-téren*, Király-utcán, *Hunyadi-téren*, Sziv-utcán át a *Lövölde-térre* megyek. A terek padjain alvó emberek és az utcákon a kapumélyedésekben is alsznak. A Hunyadi-téren egy öreg emberrel beszélek. Nyugalmasított postatakarékpénztári tisztviselő. Nincs rajta ing, csak egy piszkos gallér és kopott nyakkendő a fehérneműje.

— Hol az ingje, öreg? — kérdezem.

— *A pucarájban* — feleli a világ legtermészetesebb hangján.

— *Hát a gallért miért nem adta be?*

— Azt magam mosom, mert kaucsuk — válaszol egyedüien és újra leragasztja az álom szeméit. Érezni rajta, hogy ivott. Még egyszer felköltöm.

— Hát pálinkára van pénze?!

— Nincs. A barátaim hívtak meg, akik becsülnék és tisztelnek a régi világból.

Hazudott. De még nem lehet egészen romlott ember, mert testét megrázza a hangtalan zogokás.

— Muszáj inni — nyögi. — Muszáj ebben a nagy nyomoruságban, mert olesó és jó és nem telik másra.

A Lövölde-tér, a Fásor padjai is rongyos hajléktalanoké. Legalább 400 ember alszik ezeken a helyeken. De az egész városban, minden téren és minden utcán van bőven ilyen szerencsétlen ember. És nemcsak a városban, hanem a Városligetben, Népligetben, a Városmajorban és a budai hegyekben, meg a városszéli réteken, üres telkeken is. Legalább ötezer nyomorgó ember lakik az utcán. Kevés közöttük a gyöngye, öreg ember. Legalább ugyanennyi erős, munkabíró test izmai törődnek össze és gyöngülnek el éjszakáról-éjszakára az utcai padokon, a kapuk alatt és a mezőkön.

Szokoly Endre.